



T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 2865
Tarih : 28.06.2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 28.06.2019 15:56
Sayı: -120.10-E.00000495346



E.00000495346

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

'Türkiye'de kayıt dışı koşullarda istihdam edilen bir milyondan fazla ev işçisi bulunmaktadır. Kayıtlı olarak çalışan ev işçileri de özgül çalışma koşullarından kaynaklı ciddi ayrımcılıklarla karşı karşıyadır. Ev işçilerinin İş Yasasının 2. Maddesinde tanımlanan ve işçi-işveren ilişkisinde aranan iş-ücret ve bağlılık unsurlarını taşıması karşısında İş Yasası kapsamına alınması gerekmektedir. İşçi statüsü kazanmaları, güvenceli çalışma koşullarına kavuşmaları, sosyal güvenlik hakkının ayrımsız tanınması, işçiler arasında çalışma barışının oluşturulması, sendikal özgürlüğün/güvencelerin artması, suistimallere açık eşitsizlik ortamının giderilmesi olarak özetlenebilecek şekilde ev işçilerinin yasal haklarının sağlanması ve kayıt dışı istihdam ile mücadele programı bakımından toplum ve kurum menfaatlerine uygun bir düzenleme yapılmasına yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması için gereğini arz ve talep ederiz.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili



ÖZET GEREKÇE

16 Haziran 2011 yılında 100. Uluslararası Çalışma Konferansında "Ev İşçilerine İnsanca İş Sözleşmesi *Decent Work* " kavramının maddelerinden ILO C189' un kabul edilmesiyle ev işçilerinin asgari hakları tanınmış ve bu gün tüm dünyada Ev İşçileri Günü ilan edilmiştir.

189 Nolu ILO Sözleşmesi ev işini "hane veya hanelerde veya hane veya haneler için yapılan iş" olarak geniş bir biçimde tanımlamış ve "bir istihdam ilişkisi içinde ev işi yapan kişileri de "ev işçisi" olarak nitelendirmiştir. Ev işini ara sıra ve düzensiz olarak yapan ve meslek olarak ya da bir başka ifade ile geçimini sağlamak için yapmayan kişiler ev işçisi kapsamı dışında tutulmuştur. Görüldüğü üzere ILO'nun ev işçisi tanımı oldukça geniştir. Bu tanımın 189 Nolu Sözleşmenin amacına uygun olarak yani sözleşmedeki haklardan ve korumalardan kimlerin yararlanacağını sınırlarını çizmek için yapıldığını belirtmek gerekir. Türkiye'de ise gerek öğretide gerekse Yargıtay kararlarında "ev işçisi" kavramı ele alınırken daha dar bir yaklaşım benimsenmiştir. Türkiye'de iş hukuku yazınında ev işçileri, ev yaşamının gündelik, olağan gereksinmelerini karşılayan; temizlik, yemek, çamaşır, ütü, çocuk bakımı, mürebbiyelik gibi işler olarak tanımlanmaktadır. Bir işin ev hizmeti sayılabilmesi için doğrudan evin kendisine ve yaşam koşullarına yönelik olması gerektiği belirtilmektedir. Ancak evde gündelik yaşamın gerektirdiği her iş ev hizmeti sayılmamaktadır.

"5510 Sayılı Yasaya göre 1 gün bile bir işverene bağlı olarak çalışan ev işçisi uzun veya kısa vadeli tüm sigorta kollarından yararlanmaktayken 6552 Sayılı Yasa ile 5510 Sayılı Kanunda yapılan değişiklik 10 günden az çalışan ev işçilerinin bu haklarını elinden almaktadır.

Anayasa'nın 10, 18, 49, 55, ve 60. Maddelerine aykırı olarak yapılan bu düzenleme ile ev işçileri sosyal güvenceden mahrum bırakılmakta ve kölece çalışma koşullarına mahkum edilmektedir. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından yapılan hesaplamalara göre, Türkiye'de yaklaşık 1 milyon ev işçisinin olduğu tahmin edilse de ev işçilerinin neredeyse tamamının emek piyasalarındaki konumu ve istihdam alanları daha çok esnek ve güvencesiz çalışma ile kendini göstermektedir.

Her işçinin hakkı olduğu gibi ev işçilerinin de insana yakışır iş, ücret, güvence, kıdem tazminatı, yıllık izin, fazla çalışma ücreti isteme hakkı, emeklilik hakkı bulunması gerekirken kendi sağlığını ve güvenliğini tehlikeye atacak işlerden kaçınma hakkı da bulunmalıdır. Bu sebeple



hem iş yasası kapsamının hem 6331 sayılı yasa kapsamının ev işçilerini de dahil edecekl
yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Yine 6552 sayılı yasa ile 5510 sayılı yasada yapılan
değişikliklerin Anayasaya açıkça aykırılığı karşısında acilen düzenlenmeye ihtiyacı vardır.
Aksi takdirde yukarıda belirtilen eşitsizlikler ve ayrımcılıklar ortadan kaldırılamayacağı gibi
derinleşecektir. Uluslararası sözleşmelerle vaat edilen çalışma düzeninin sağlamak tüm kamu
teşkilatlarının görevi ve sorumluluğundadır.

Bu bağlamda; 189 Nolu ILO Sözleşmesinin imzalanması ve gerekli hukuki düzenlemelerin
yapılması, Türkiye’de kayıt dışı koşullarda çalışan bir milyondan fazla ev işçisinin çalışma
koşullarının anayasaya ve yasalara uygun olarak düzeltilmesi; “İşçi” statüsü kazanmaları,
güvenceli çalışma koşullarına kavuşmaları, sosyal güvenlik hakkının ayrımsız tanınması,
işçiler arasında çalışma barışının oluşturulması, sendikal özgürlüğün/güvencelerin artması,
suistimallere açık eşitsizlik ortamının giderilmesi olarak özetlenebilecek şekilde ev işçilerinin
yasal haklarının sağlanması ve kayıt dışı istihdam ile mücadele programı bakımından toplum
ve kurum menfaatlerine uygun bir düzenleme yapılmasına yönelik çözüm önerilerinin
geliştirilmesi amacıyla Anayasa’nın 98. ve İç Tüzüğü’nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince
Meclis Araştırması için gereğini arz ve talep ederiz.



GEREKÇE

16 Haziran 2011 yılında 100. Uluslararası Çalışma Konferansında "Ev İşçilerine İnsanca İş Sözleşmesi *Decent Work* " kavramının maddelerinden ILO C189' un kabul edilmesiyle ev işçilerinin asgari hakları tanınmış ve bu gün tüm dünyada Ev İşçileri Günü ilan edilmiştir.

189 Nolu ILO Sözleşmesi ev işini "hane veya hanelerde veya hane veya haneler için yapılan iş" olarak geniş bir biçimde tanımlamış ve "bir istihdam ilişkisi içinde ev işi yapan kişileri de "ev işçisi" olarak nitelendirmiştir. Ev işini ara sıra ve düzensiz olarak yapan ve meslek olarak ya da bir başka ifade ile geçimini sağlamak için yapmayan kişiler ev işçisi kapsamı dışında tutulmuştur. Gündelikçilerin kapsam dışı olmadığı da özellikle ifade edilmiştir. Görüldüğü üzere ILO'nun ev işçisi tanımı oldukça geniştir. Bu tanımın 189 Nolu Sözleşmenin amacına uygun olarak yani sözleşmedeki haklardan ve korumalardan kimlerin yararlanacağını sınırlarını çizmek için yapıldığını belirtmek gerekir. Türkiye'de ise gerek öğretide gerekse Yargıtay kararlarında "ev işçisi" kavramı ele alınırken daha dar bir yaklaşım benimsenmiştir. Türkiye'de iş hukuku yazınında ev işçileri, ev yaşamının gündelik, olağan gereksinimlerini karşılayan; temizlik, yemek, çamaşır, ütü, çocuk bakımı, mürebbiyelik gibi işler olarak tanımlanmaktadır. Bir işin ev hizmeti sayılabilmesi için doğrudan evin kendisine ve yaşam koşullarına yönelik olması gerektiği belirtilmektedir. Ancak evde gündelik yaşamın gerektirdiği her iş ev hizmeti sayılmamaktadır.

"5510 Sayılı Yasaya göre 1 gün bile bir işverene bağlı olarak çalışan ev işçisi uzun veya kısa vadeli tüm sigorta kollarından yararlanmaktayken 6552 Sayılı Yasa ile 5510 Sayılı Kanunda yapılan değişiklik 10 günden az çalışan ev işçilerinin bu haklarını elinden almaktadır.

Anayasa'nın 10, 18, 49, 55, ve 60. Maddelerine aykırı olarak yapılan bu düzenleme ile ev işçileri sosyal güvenceden mahrum bırakılmakta ve kölece çalışma koşullarına mahkum edilmektedir.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından yapılan hesaplamalara göre, Türkiye'de yaklaşık 1 milyon ev işçisinin olduğu tahmin edilse de ev işçilerinin neredeyse tamamının emek piyasalarındaki konumu ve istihdam alanları daha çok esnek ve güvencesiz çalışma ile kendini göstermektedir. Kadınlar genellikle iş güvencesinin olmadığı, sosyal güvenliğin bulunmadığı olumsuz çalışma koşulları altında, ücret üzerinden pazarlık gücünün olmadığı koşullarda istihdam edilmektedirler. Türkiye'de AKP iktidarının bakış açısının neticesinde büyüyen cinsiyet ayrımcılığı, sermayeye ucuz, güvenilir, sabırlı, itaatkâr bir emek havuzu olarak kadın emeğini sunmakta ve sermayeye güvence sağlamaya devam etmektedir.



Ev işleri, Türkiye’de en güvencesiz meslek alanlarından biridir. Ev işçilerinin, 4857 Kanununun 4. maddesindeki bir istisna hükmüyle İş Kanunu kapsamı dışında bırakılmış olmaları nedeni ile ev işçilerinin birçoğu insana yakışır işin gerekleri olan sigortalı çalışma, iş sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerinin alınması, emeklilik, meslek hastalıklarının tespiti, önlenmesi ve meslek hastalığı primleri gibi pek çok haktan faydalanamamaktadırlar. Kayıtsız ve güvencesiz çalışma; taciz, mobbing, meslek hastalıkları ve iş kazası gibi riskleri artırmakta ve ne yazık ki, bugün Türkiye’de ev işleri alanında pek çok iş cinayeti yaşanmasına neden olmaktadır.

Ev işçileri yaygın bir şekilde; menüsküs, bel ve boyun fıtığı, kireçlenme, astım, kas yırtılmaları, rahim düşmesi, ellerde egzama ve strese bağlı hastalıklar gibi meslek hastalıklarıyla karşılaşmaktadırlar. Yüksek binaların camlarında çalışırken düşme veya evin içinde meydana gelen sakatlanmalar ve hatta yaşamlarını yitirmeleri ile sonuçlanan ciddi kazalar ve meslek hastalıkları yaşanmaktadır.

İmece Ev İşçileri Sendikası bunu **“iş kazaları özellikle yüksekte çalışma kurallarına uymamaktan kaynaklı, tamamı önlenebilir kazalardır. Ev işçilerinin iş yasası dışında bırakılması ve dolaylı olarak 6331 sayılı yasa kapsamına da alınmaması bu duruma ilişkin çözüm arayışlarını da engellemektedir. Bu nedenle ev işçilerinin yaşadığı kazalar kaza değil, iş cinayetidir.”** şeklinde dile getirmiştir.

Her işçinin hakkı olduğu gibi ev işçilerinin de insana yakışır iş, ücret, güvence, kıdem tazminatı, yıllık izin, fazla çalışma ücreti isteme hakkı, emeklilik hakkı bulunması gerekirken kendi sağlığını ve güvenliğini tehlikeye atacak işlerden kaçınma hakkı da bulunmalıdır. Bu sebeple hem iş yasası kapsamının hem 6331 sayılı yasa kapsamının ev işçilerini de dahil edecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Yine 6552 sayılı yasa ile 5510 sayılı yasada yapılan değişikliklerin Anayasaya açıkça aykırılığı karşısında acilen düzenlenmeye ihtiyacı vardır. Aksi takdirde yukarıda belirtilen eşitsizlikler ve ayrımcılıklar ortadan kaldırılmayacağı gibi derinleşecektir. Uluslararası sözleşmelerle vaat edilen çalışma düzenini sağlamak tüm kamu teşkilatlarının görevi ve sorumluluğundadır.

Bu bağlamda; 189 Nolu ILO Sözleşmesinin imzalanması ve gerekli hukuki düzenlemelerin yapılması, Türkiye’de kayıt dışı koşullarda çalışan bir milyondan fazla ev işçisinin çalışma koşullarının anayasaya ve yasalara uygun olarak düzeltilmesi; “İşçi” statüsü kazanmaları, güvenceli çalışma koşullarına kavuşmaları, sosyal güvenlik hakkının ayrımsız tanınması, işçiler arasında çalışma barışının oluşturulması, sendikal özgürlüğün/güvencelerin artması, suistimallere açık eşitsizlik ortamının giderilmesi olarak özetlenebilecek şekilde ev işçilerinin yasal haklarının sağlanması ve kayıt dışı istihdam ile mücadele programı bakımından toplum ve kurum menfaatlerine uygun bir düzenleme yapılmasına yönelik çözüm önerilerinin



geliştirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri g
Meclis Araştırması için gereğini arz ve talep ederiz.



E.00000495346

1	MENSUR IŞIK	MUŞ	
2	GÜLISTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
3	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	
4	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	SIİRT	
5	SIDIK TAŞ	SIİRT	
6	NİMETULLAH ERDOĞMUŞ	ŞANLIURFA	
7	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
8	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
9	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
10	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
11	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
12	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
13	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
14	MUAZZEZ ORHAN	VAN	
15	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
16	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	
17	SAİT DEDE	HAKKARİ	
18	HABİP EKSİK	İĞDIR	
20	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	